

Regeringens proposition

1999/2000:97

Vissa organisatoriska frågor inom Försvarsmakten,
m.m.

Prop.
1999/2000:97

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 9 mars 2000

Göran Persson

Björn von Sydow
(Försvarsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen är en uppföljning av det inriktningsbeslut som riksdagen fattade våren 1999 (prop. 1998/99:74 Förändrad omvärld – omdanat försvar, bet. 1998/99:FöU5, rskr. 1998/99:224, bet. 1998/99:UFöU1, rskr. 1998/99:222) och kompletterar det förslag till förändringar av det militära försvaret som regeringen förelade riksdagen hösten 1999 (prop. 1999/2000:30 Det nya försvaret).

Regeringen redovisar vissa frågor om militärdistriktet. Regeringen föreslår att underhållsregementena skall läggas ned den 31 december 2001 och att en ny organisationsenhet för Försvarsmaktens underhållstjänst och stödverksamhet skall inrättas den 1 januari 2002. Verksamheten vid Muskö örlogsvarv skall inordnas i den nya organisationsenheten för Försvarsmaktens underhållstjänst och stödverksamhet varvid organisationsenheten Muskö örlogsvarv avvecklas. Regeringen föreslår vidare en delvis förändrad organisation för Försvarsmaktens skolor och centrum.

Regeringen redovisar därefter Högkvarterets organisation och verksamhetsledningen inom Försvarsmakten. Regeringen redovisar även omfattning och lokalisering av Försvarsmaktens grundorganisation samt namn- och traditionsfrågor.

Avslutningsvis föreslår regeringen att Försvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten skall läggas ned den 31 december 2000 och att en ny myndighet för försvarsforskning skall inrättas den 1 januari 2001.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Ärendet och dess beredning.....	4
3	Förändringar inom Försvarmakten.....	5
3.1	Militärdistriktens gränser, m.m.	5
3.2	Principiell utformning av Försvarmaktens underhållstjänst och stödverksamhet, m.m.....	5
3.3	Skolor och centrum	8
3.4	Högkvarterets organisation, m.m.	13
3.5	Verksamhetsledning inom Försvarmakten	16
3.6	Namn- och traditionsfrågor	17
3.7	Grundorganisationens omfattning	21
3.8	Vissa ekonomiska frågor.....	26
4	Sammanlagning av Försvarets forsknings-anstalt och Flygtekniska försöksanstalten	26
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 2000.....	30

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner regeringens förslag att Södra underhållsregementet i Kristianstad, Mellersta underhållsregementet i Strängnäs och Norra underhållsregementet i Boden skall läggas ned (avsnitt 3.2),
2. godkänner regeringens förslag att en ny organisationsenhet för Försvarsmaktens underhållstjänst och stödverksamhet skall inrättas (avsnitt 3.2),
3. godkänner regeringens förslag att verksamheten vid Muskö örlogsvarv i Haninge skall inordnas i den nya organisationsenheten för Försvarsmaktens underhållstjänst och stödverksamhet varvid organisationsenheten Muskö örlogsvarv skall avvecklas (avsnitt 3.2),
4. godkänner regeringens förslag att Flygvapnets Uppsalaskolor, Försvarsmaktens ledningscentrum, Rikshemvärnscentrum och Försvarsmaktens underhållscentrum skall läggas ned (avsnitt 3.3),
5. godkänner regeringens förslag att regeringen skall besluta om förändringar beträffande Totalförsvarets skyddsskola, Försvarets internationella kommando, Örlogsskolorna, Markstridsskolan, Försvarsmaktens Halmstadsskolor, Försvarets sjukvårdscentrum och Försvarsmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum (avsnitt 3.3),
6. godkänner regeringens förslag att Försvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten skall läggas ned (avsnitt 4),
7. godkänner regeringens förslag att en ny myndighet för försvarsforskning skall inrättas (avsnitt 4).

2 Ärendet och dess beredning

I propositionen Det nya försvaret (prop. 1999/2000:30) lämnade regeringen förslag rörande bl.a. Försvarmaktens framtida utformning. Riksdagen förväntas besluta om propositionen inom kort. I propositionens avsnitt 5.4 lämnade regeringen förslag om Försvarmaktens grundorganisation och anförde samtidigt att ett antal frågor rörande grundorganisationen behövde utredas ytterligare innan beslut kan fattas i dessa frågor. Regeringen uppdrog därför den 18 november 1999 åt Försvarmakten att utreda följande.

Det första uppdraget gällde namn- och traditionsfrågor. Försvarmakten skulle efter samråd med bl.a. Statens försvarshistoriska museer lämna förslag till benämningar av bl.a. de organisationsenheter som kommer att inrättas eller förändras enligt regeringens förslag i propositionen. Det andra uppdraget gällde skol- och centrumverksamheten. Försvarmakten skulle redovisa förslag till skol- och centrumverksamhet som är anpassad till den försvarmaktsorganisation regeringen föreslagit i propositionen. Enligt det tredje uppdraget skulle Försvarmakten på motsvarande grunder redovisa förslag till en underhållsorganisation.

Efter att, i enlighet med regeringens direktiv, ha utarbetat underlagen i nära samverkan med Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) redovisade Försvarmakten uppdragen till regeringen den 1 mars 2000. Statens försvarshistoriska museer har i en skrivelse den 3 mars 2000 lämnat synpunkter i fråga om namn och traditioner.

Regeringen redovisade i propositionen Det nya försvaret (prop. 1999/2000:30) att en särskild utredare hade tillkallats den 29 april 1999 med uppdrag att lämna förslag till organisation och verksamhetsformer för en ny myndighet m.m. inom Försvarsdepartementets verksamhetsområde (dir. 1999:33). Utredaren lämnade den 15 september 1999 sitt slutbetänkande Ledande forskning – för säkerhets skull (SOU 1999:110), vari bl.a. föreslås att en ny myndighet för försvarsforskning inrättas. Utredningens betänkande har remissbehandlats. Remissyttrandena finns tillgängliga i Försvarsdepartementet (dnr Fö1999/2028/MIL).

Ställningstagandet från de forskningsbeställande myndigheterna föranledde Försvarsdepartementet att hålla ett remissmöte den 17 december 1999. Dokumentation från remissmötet finns tillgänglig i Försvarsdepartementet (dnr Fö1999/2028/MIL).

3 Förändringar inom Försvarmakten

3.1 Militärdistriktens gränser, m.m.

Regeringen föreslog i prop. 1999/2000:30 att fyra militärdistrikt inrättas från och med 1 juli 2000. Militärdistriktet ersätter, vad gäller regional territoriell ledning, delar ur tidigare militärområdesstaber samt Gotlands militärkommando, försvarsområdesstaber, försvarsområdesgrupper, marinkommandon och flygkommandon. Som regeringen anförde i propositionen behöver gränsdragningen mellan militärdistriktet fastställas. Enligt regeringens mening är nuvarande gränser för indelningen i militärområden även lämpliga för indelningen i militärdistrikt. Den geografiska indelningen för Södra, Mellersta och Norra militärdistriktet bör således överensstämma med indelningen för Södra, Mellersta och Norra militärområdet. Gotlands militärdistrikt bör på motsvarande sätt geografiskt omfatta Gotlands militärkommando.

Regeringen anförde vidare i prop. 1999/2000:30 att den närmare utformningen av ledningsresurserna inom militärdistriktet även bör tillgodose det särskilda ledningsbehov som finns i Stockholmsområdet och i andra storstadsområden. För att tillgodose detta ledningsbehov bör en del av militärdistriktets staben i Mellersta militärdistriktet vara avsedd för ledningen av Stockholmsområdet och vara lokaliserad till Stockholm. Denna bör även lösa vissa uppgifter inom ramen för den s.k. särskilda planläggningen, dvs. förberedelserna för riksstyrelsens arbete under kris och krig. De ledningsresurser som behövs för Göteborg och Malmö bör ingå i Södra militärdistriktets staben och lokaliseras till Göteborg och Malmö.

3.2 Principiell utformning av Försvarmaktens underhållstjänst och stödverksamhet, m.m.

Regeringens förslag: Södra underhållsregementet, Mellersta underhållsregementet och Norra underhållsregementet skall läggas ned den 31 december 2001 eller vid den senare tidpunkt som regeringen bestämmer.

En ny organisationsenhet för Försvarmaktens underhållstjänst och stödverksamhet skall inrättas den 1 januari 2002 eller vid den senare tidpunkt som regeringen bestämmer.

Verksamheten vid Muskö örlogsvarv i Haninge skall inordnas i den nya organisationsenheten för Försvarmaktens underhållstjänst och stödverksamhet varvid organisationsenheten Muskö örlogsvarv skall

avvecklas den 1 januari 2002 eller vid den senare tidpunkt som regeringen bestämmer.

Regeringens bedömning: Den nya organisationsenheten för underhållstjänst och stödverksamhet bör överta vissa uppgifter från Försvarsmaktens underhållscentrum. Den närmare utformningen av organisationsenheten bör bestämmas av regeringen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Bakgrund

Regeringen anförde i prop. 1999/2000:30 att en del i ominriktningen av Försvarsmakten består i att med utgångspunkt från dagens underhållsregementen utveckla en ny underhålls- och stödorganisation. Strukturen för denna behövde enligt regeringens mening dock utredas ytterligare innan beslut kan fattas och i avvaktan på detta borde underhållsregementena behållas. Ett första steg mot en ny underhålls- och stödorganisation borde enligt regeringen tas tidigt genom att stöduppgifterna övertas av underhållsregementena när försvarsområdesstaberna läggs ned. Den operativa underhållsledningen borde inordnas i Operativa insatsledningen.

Regeringen gav den 18 november 1999 Försvarsmakten i uppdrag att utifrån de organisationsförändringar som föreslogs i propositionen genomföra en översyn av dess underhålls- och stödorganisation. Försvarsmakten har redovisat uppdraget genom att lägga fram ett förslag som innebär att en ny organisation successivt utvecklas fram till år 2002. Den nya underhålls- och stödorganisationen skall utvecklas ur dagens underhållsregementen och stödenheterna vid förband m.m. Organisationen skall dels kunna stödja Försvarsmaktens grundorganisation, dels kunna lämna stöd vid nationella och internationella insatser.

Enligt regeringens mening innebär Försvarsmaktens ominriktning, med nya krav på operativ förmåga och förmåga till anpassning, ändrade förutsättningar även för underhålls- och stödverksamheten. Detta innebär en förändring jämfört med det tidigare invasionsförsvarets behov. Inom Försvarsmakten behöver även det övriga samhällets kompetens och resurser i frågor som rör underhålls- och stödverksamhet utnyttjas i större utsträckning än vad som tidigare varit fallet.

Ominriktningen av Försvarsmakten ställer vidare krav på en rationellare drift och kostnadsreduceringar inom underhålls- och stödverksamheten. Dagens organisationslösning där stödverksamheten i allt väsentligt är integrerad vid förband och försvarsområdesstaber behöver därför omprövas. Den nya underhålls- och stödorganisationen bör präglas av en helhetssyn på området, av flexibilitet inför förändrade behov och vara utformad som en sammanhållen organisation. Organisationen skall därmed utgöra en försvarsmaktsgemensam resurs för stöd vid insatser såväl nationellt som internationellt och för grundorganisationens verksamhet.

Utformningen av den nya organisationen

Regeringen bedömer att det är viktigt att arbetet med utvecklingen av underhålls- och stödverksamheten inom Försvarsmakten säkerställer att ett tillräckligt och effektivt stöd kan lämnas under den omstruktureringsperiod som Försvarsmakten befinner sig i under de närmaste åren. Med beaktande av detta skall utvecklingen av den nya underhålls- och stödorganisationen ske successivt under åren 2000 till 2002.

Inledningsvis skall under år 2000 lokala stödenheter organiseras vilka under ett övergångsskede leds av underhållsregementena eller utbildningsförbanden. De lokala stödenheterna skall organiseras garnisonsvis efter produkt- och tjänsteområden såsom försörjning, verkstäder och administrativ service. Dimensioneringen av de lokala stödenheterna skall vara efterfrågestyrd. Verksamheten skall utformas i dialog med utbildningsförbanden och andra beställare och därmed i hög grad styras av dessas krav och behov. Visst utbildnings- och ledningsstöd skall dock även i fortsättningen vara integrerat med utbildningsförbanden och därmed inte ingå i den nya organisationsenheten. Till sådant stöd räknas verksamhet som direkt sammanhänger med utbildning av insatsförband och officerare som t.ex. drift av simulatorer, utbildnings-anordningar och övnings- och skjutfält.

Verksamheten vid underhållsregementena och Försvarsmaktens underhållscentrum skall under åren 2000 och 2001 anpassas till och förlöpande integreras i den nya underhålls- och stödorganisationen. Därefter bör den nya organisationen vara fullt utvecklad och underhållsregementena läggas ned den 31 december 2001. Den 1 januari 2002 bör en ny organisationsenhet för Försvarsmaktens underhålls- och stödverksamhet inrättas. Verksamheten vid Muskö örlogsvarv bör inordnas i den nya organisationsenheten för Försvarsmaktens underhållstjänst och stödverksamhet varvid organisationsenheten Muskö örlogsvarv avvecklas den 1 januari 2002. Likaså bör verksamheten vid Försvarsmaktens flygverkstäder, Uppsala, och Militära servicekontoret, Stockholm, inordnas i den nya organisationsenheten för Försvarsmaktens underhållstjänst och stödverksamhet varvid även organisationsenheterna Försvarsmaktens flygverkstäder och Militära servicekontoret avvecklas den 1 januari 2002. Den närmare utformningen av den nya organisationsenheten för Försvarsmaktens underhållstjänst och stödverksamhet bör bestämmas av regeringen. Regeringen bedömer att ett fortsatt utredningsarbete behövs dels avseende den närmare utformningen av organisationsenheten, dels för att pröva vilka ytterligare verksamheter som kan ingå i organisationsenheten som t.ex. lokalförsörjning. Regeringen avser att ge Försvarsmakten i uppdrag att utreda dessa frågor. Regeringen återkommer i fråga om Försvarsmaktens underhållscentrum i avsnitt 3.3.

Regeringen föreslog i prop. 1999/2000:30 att Sydkustens marinkommando i Karlskrona och Ostkustens marinkommando i Haninge/Berga skall läggas ned. Regeringen anförde i samma proposition att det för sjöstridskrafterna bör finnas två likvärdiga baser. Riksdagen förväntas besluta med anledning av propositionen inom kort.

Delar av verksamheten vid de nuvarande marinkommandona kommer att inordnas i Operativa insatsledningen när den inrättas den 1 juli 2000. Andra delar kommer att utgöra grunden för de nya organisationsenheter som skall bilda de två baserna för sjöstridskrafterna. Under förutsättning att riksdagen beslutar att Sydkustens respektive Ostkustens marinkommando skall läggas ned den 30 juni 2000, avser regeringen att inrätta Sydkustens marinbas i Karlskrona och Ostkustens marinbas i Haninge/Berga den 1 juli 2000.

3.3 Skolor och centrum

Regeringens förslag: Följande organisationsenheter skall läggas ned den 30 juni 2000 eller vid den senare tidpunkt som regeringen bestämmer:

- Flygvapnets Uppsalaskolor	Uppsala
- Försvarsmaktens ledningscentrum	Enköping
- Rikshemvärnscentrum	Stockholm

Följande organisationsenhet skall läggas ned den 31 december 2001 eller vid den senare tidpunkt som regeringen bestämmer:

- Försvarsmaktens underhållscentrum	Karlstad

Beträffande följande organisationsenheter skall regeringen besluta om förändringar:

- Totalförsvarets skyddsskola	Umeå
- Försvarets internationella kommando	Upplands-Bro/
Kungsängen
- Örlogsskolorna	Haninge/Berga och
Karlskrona
- Markstridsskolan	Skövde/Motala/
Boden
- Försvarsmaktens Halmstadsskolor	Halmstad
- Försvarets sjukvårdscentrum	Hammarö
- Försvarsmaktens underrättelse-
och säkerhetscentrum	Uppsala

Regeringens bedömning: Regeringen anser att Försvarsmaktens skolor och centrum bör anpassas till den omstrukturering som föreslagits i prop. 1999/2000:30. Regeringen anser vidare att omstruktureringen av övriga delar av Försvarsmakten bör föranleda ett förändrat funktionsutvecklingsansvar för ledningssystem, underhållstjänst och logistik m.m.

Om riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag, avser regeringen vidta följande åtgärder:

- Inordna den utbildning som bedrivs vid Flygvapnets Uppsalaskolor i Upplands flygflottilj,
- Inordna den utbildningsverksamhet som bedrivs vid Försvarsmaktens ledningscentrum i Upplands regemente,

- Inordna rikshemvärnschefen med stab i Högkvarteret och inrätta Hemvärnets stridsskola,
- Ändra benämningarna beträffande Totalförsvarets skyddsskola, Försvarets internationella kommando och Försvarets sjukvårdscentrum.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Allmänt

I prop. 1999/2000:30 redovisade regeringen sin syn på utvecklingen av Försvarsmaktens skolor och centrum och att det då inte fanns tillräckligt underlag för beslut beträffande förändringar i denna del av grundorganisationen. Utgående från detta uppdrog regeringen åt Försvarsmakten att lämna ett underlag avseende skolor och centrum för att möjliggöra en samordning av dessas utveckling med de övriga grundorganisationsförändringar som regeringen föreslagit i ovannämnda proposition. Den 1 mars 2000 redovisade Försvarsmakten sitt uppdrag.

Regeringen anser att den förändring som Försvarsmaktens skolor och centrum genomgått efter 1996 års försvarsbeslut i allt väsentligt medger att nödvändigt funktionsutvecklingsarbete kan bedrivas och att Försvarsmaktens långsiktiga behov av personal kan tillgodoses. Regeringens slutsats beträffande den senare delen grundas dock på de personalförsörjningsprinciper som tillämpas för närvarande.

Regeringen är medveten om att principerna för Försvarsmaktens personalförsörjningssystem ifrågasatts av riksdagens försvarsutskott (bet. 1997/98:FöU1) och Riksrevisionsverket (RRV 1998:47). För att kunna tillgodose de krav på en översyn som utskottet därvid ställt har regeringen beslutat om en utredning vars uppgift är att redovisa en samlad syn på Försvarsmaktens personalförsörjning (dir. 1999:84). Utredningen skall redovisa resultatet av sitt arbete senast den 28 februari 2001 (dir. 2000:12). Utgående från de slutsatser som utredningen kommer att redovisa avser regeringen, att vid behov, återkomma till riksdagen beträffande fortsatt utveckling av Försvarsmaktens skolor och centrum.

Regeringen anser dock att det redan nu är möjligt att besluta om en viss rationalisering utan att för den skull riskera att försvåra genomförandet av sådana åtgärder som kan visa sig motiverade när personalförsörjningsutredningen slutförts.

Efterhand som Försvarsmakten omstruktureras är det väsentligt, inte minst av personalförsörjningsskäl, att likartade kompetensområden inom Försvarsmakten samordnas organisatoriskt. Vidare bör Försvarsmaktens skolor och centrum organiseras på ett sådant sätt att funktioner inte dubbleras i onödan och så att minsta möjliga lednings- och stödorganisation krävs. Genom en kombination av att lägga ned eller att förändra organisationsenheter och genom att inordna viss verksamhet i andra organisationsenheter anser regeringen att det är möjligt att göra Försvarsmaktens skolor och centrum mindre personalkrävande och därmed mer kostnadseffektiva. I de förslag som regeringen presenterar

har samordningsförutsättningarna vägt utifrån möjligheterna att, med bibehållen kvalitet, bedriva rationell utbildning, studier, utveckling och försök inom ramen för ett färre antal anställda. Regeringens förslag syftar således mer till att effektivisera och anpassa Försvarens skolor och centrum till den förändrade grund- och insatsorganisationen i övrigt än till att skapa en helt ny organisation.

Förändring av organisationsenheter

Beträffande Flygvapnets Uppsalaskolor anser regeringen att det föreligger sådana samordningsmöjligheter med Upplands flygflottilj att skolverksamheten bör inordnas i flottiljen. Detta innebär att det inte längre föreligger något behov av en separat skolläring. Flygvapnets Uppsalaskolor bör således läggas ned.

I prop. 1999/2000:30 har regeringen föreslagit att Försvarens operativa och taktiska ledning skall sammanföras i Operativa insatsledningen. För att åstadkomma en sammanhållen utveckling av ledningssystemen för dessa ledningsnivåer anser regeringen att funktionsutvecklingsansvaret bör överföras från Försvarens ledningscentrum till Operativa insatsledningen. Detta innebär att det inte längre föreligger något behov av ett särskilt ledningscentrum inom Försvarensmakten. Försvarens ledningscentrum bör således läggas ned. Förutsatt att riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag bör Försvarensmakten därefter besluta hur funktionsutvecklingsansvaret skall fördelas inom myndigheten.

Om Operativa insatsledningen och den nya organisationsenheten för underhållstjänst och stödverksamhet inom Försvarensmakten inrättas, anser regeringen att det också finns anledning att ändra funktionsutvecklingsansvaret beträffande underhållstjänst och logistik. Regeringen bedömer att kravet på kompetens inom dessa områden kommer att vara tydligt vid såväl Operativa insatsledningen som vid den nya organisationsenheten. Utgående från detta anser regeringen att det också är lämpligt att dessa båda organisationsenheter övertar funktionsutvecklingsansvaret beträffande underhållstjänst och logistik. Detta innebär att det inte längre föreligger något behov av ett särskilt underhållscentrum inom Försvarensmakten. Försvarens underhållscentrum bör således läggas ned. Förutsatt att riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag, bör Försvarensmakten därefter besluta hur funktionsutvecklingsansvaret och den utbildning som för närvarande bedrivs vid Försvarens underhållscentrum skall fördelas inom myndigheten.

I prop. 1999/2000:30 föreslog regeringen att hemvärnet skulle organiseras som en del av de nationella skyddsstyrkorna. Utgående från detta har regeringen övervägt den bästa organisatoriska hemvisten för rikshemvärnschefen med stab. Regeringen har därvid funnit att rikshemvärnschefen med stab bör inordnas i Högkvarteret. Detta innebär att det inte längre föreligger något behov av ett särskilt Rikshemvärnscentrum. Rikshemvärnscentrum bör således läggas ned.

Regeringen har vidare föreslagit riksdagen att regeringen skall besluta om förändringar beträffande Totalförsvarets skyddsskola, Försvarets

internationella kommando, Örlogsskolorna, Markstridsskolan, Försvarmaktens Halmstadsskolor, Försvarets sjukvårdscentrum och Försvarmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum. Förslaget skall ses mot bakgrund av att en rad beslut de senaste åren kommit att innebära att riksdagen har att besluta om enheter som till sin storlek, och i vissa stycken principiella betydelse, är mindre än några av dem som regeringen beslutar om. Om riksdagen godkänner regeringens förslag, innebär det att riksdagen beslutar om militärhögskolorna och att regeringen beslutar om Försvarmaktens skolor och centrum i övrigt.

Den personella omstrukturering som Försvarmakten kommer att genomgå är betydande. Enligt regeringens mening är det därför väsentligt att förändringar beträffande Försvarmaktens skolor och centrum samordnas med de organisationsförändringar som genomförs i övrigt. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att Flygvapnets Uppsalaskolor, Försvarmaktens ledningscentrum och Rikshemvärnscentrum skall läggas ned den 30 juni 2000 eller vid den senare tidpunkt som regeringen bestämmer.

Regeringens förslag att Försvarmaktens underhållscentrum skall läggas ned den 31 december 2001 eller vid den senare tidpunkt som regeringen bestämmer, avviker från tidplanen i övrigt. Detta är betingat av regeringens förslag att en organisationsenhet för Försvarmaktens underhållstjänst och stödverksamhet skall inrättas den 1 januari 2002 eller vid den senare tidpunkt som regeringen bestämmer.

Övriga skolors och centrums utveckling

Utöver ovanstående redovisning beträffande skälen till regeringens förslag vill regeringen i det följande också informera riksdagen om hur regeringen avser utveckla de delar av Försvarmaktens skolor och centrum som regeringen skall besluta om. Regeringens inriktning är att även dessa förändringar skall genomföras samordnat med övrig omstrukturering, dvs. den 1 juli 2000.

Regeringen anser att de skäl för regeringens förslag som redovisats ovan gäller för de delar av Försvarmaktens skolor och centrum som regeringen beslutar om. Mot denna bakgrund avser regeringen att inordna Artilleriets stridsskola i Artilleriregementet i Kristinehamn och att inordna Luftvärnets stridsskola i Luftvärnsregementet i Halmstad. Vidare avser regeringen bryta ut Fältarbetskolan ur Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum för att därefter inordna skolan i Göta ingenjörregemente i Eksjö.

Regeringen avser vidare att lägga ned Försvarmaktens ledarskaps- och idrottscentrum. Regeringen anser att det är mer rationellt att fördela centrumets ganska väsensskilda uppgifter (ledarskap, idrott och överlevnadskunskap) till andra förband och skolor än att bedriva dem samordnat.

Regeringen avser också att inordna Kustartilleriets stridsskola i Vaxholms amfibieregemente och att därvid även ändra skolans namn till Amfibiestridsskolan. Detta namn återspeglar bättre den verksamhet som bedrivs.

Utgående från det förslag som regeringen presenterat beträffande funktionsutvecklingsansvaret för Försvarets ledningssystem avser regeringen att inordna Försvarets krigsspelcentrum i Operativa insatsledningen.

Beträffande Flygmedicincentrum överväger regeringen en fortsatt utveckling mot ett specialmedicinskt centrum där bl.a. navalmedicinsk kompetens skulle kunna ingå. En mer genomgripande utveckling för Flygmedicincentrum kräver dock ytterligare utredning.

Vad avser Arméns tekniska skola, Försvarsmusikcentrum och Försvarets rekryteringscentrum anser regeringen att det för närvarande inte föreligger något behov av att förändra verksamheten.

Under förutsättning att riksdagen beslutar att Flygvapnets Uppsala-skolor skall läggas ned, avser regeringen att inordna Flygvapnets stridslednings- och luftbevakningsskola och Flygvapnets flygbefälsskola i Upplands flygflottilj.

Under förutsättning att riksdagen beslutar att Försvarets ledningscentrum skall läggas ned, avser regeringen att inordna dess skolverksamhet m.m. i Upplands regemente. Förändringen innebär att ansvaret för den totalförvarsanknutna verksamhet som bedrivs vid Försvarets ledningscentrum övertas av Upplands Regemente. Enligt regeringens mening är det därvid väsentligt att en tydlig totalförvarsprofil kan vidmakthållas.

Under förutsättning att riksdagen beslutar att Rikshemvärnscentrum skall läggas ned, avser regeringen att inrätta en organisationsenhet benämnd Hemvärnets stridsskola.

Under förutsättning att riksdagen godkänner att regeringen skall besluta om förändringar beträffande Totalförsvarets skyddsskola, avser regeringen att ändra benämningen till Totalförsvarets skyddscentrum. Regeringen anser att det funktionsutvecklingsansvar som nuvarande Totalförsvarets skyddsskola har är av en sådan omfattning och av en så principiell betydelse att skolans status bör förändras till centrum.

Under förutsättning att riksdagen godkänner att regeringen skall besluta om förändringar beträffande Försvarets internationella kommando, avser regeringen att ändra dess benämning till Försvarets centrum för internationell utbildningsverksamhet. Till skillnad från Totalförsvarets skyddscentrum sker detta till följd av att verksamheten förändras. Om Operativa insatsledningen inrättas, kommer den, under Försvarets myndighetsledning, att ansvara för ledningen av såväl nationella som internationella insatser. Mot denna bakgrund kommer också en del av de uppgifter av mer operativ karaktär som Försvarets internationella kommando har att överföras till Operativa insatsledningen. När denna överföring skett blir benämningen kommando missvisande. Med de principer för hur organisationsenheter inom Försvarets myndighet anser regeringen därför att enhetens namn bör vara Försvarets centrum för internationell utbildningsverksamhet.

Under förutsättning att riksdagen godkänner att regeringen skall besluta om förändringar beträffande Försvarets sjukvårdscentrum, avser regeringen att ändra dess benämning till Försvarets sjukvårds-

centrum. Med denna förändring får centrumet ett namn som överensstämmer med övriga centrums.

Under förutsättning att riksdagen godkänner att regeringen skall besluta om förändringar beträffande Örlogsskolorna, anser regeringen att den utbildning som bedrivs vid den enhet inom Försvarmakten som benämns Sjöstridsskolan skall inordnas i Örlogsskolornas verksamhet. Försvarmakten bör därefter lägga ned Sjöstridsskolan.

Beträffande de organisationsenheter i övrigt (Markstridsskolan, Försvarmaktens Halmstadsskolor och Försvarmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum) som regeringen begärt att få besluta om, anser regeringen att verksamheten, bortsett från några smärre justeringar som Försvarmakten bör besluta om, för närvarande inte behöver förändras.

Avslutningsvis vill regeringen informera riksdagen om att regeringens bedömning beträffande militärhögskolorna kvarstår, dvs. att det krävs ytterligare utredningsinsatser innan ett slutligt beslut om dessas framtid kan fattas. Regeringen avser återkomma till riksdagen i denna fråga under hösten 2000.

I avsnitt 3.7 redovisar regeringen en sammanställning över Försvarmaktens framtida grundorganisation.

3.4 Högkvarterets organisation, m.m.

Regeringens bedömning: Inrättandet av Operativa insatsledningen samt förändringarna inom underhållsfunktionen och skol- och centrumverksamheten leder till att Försvarmaktens högkvarters organisation behöver förändras. En ny linjeenhet, strategiledningen, bör skapas ur nuvarande planeringsstaben och ur de delar av den nuvarande operationsledningen som inte förs till Operativa insatsledningen. Enheten bör även vara myndighetsledningens inriktnings- och planeringsorgan.

Rikshemvärnschefen med stabsfunktioner bör inordnas i grundorganisationsledningen i Högkvarteret. I sin egenskap av hemvärnets främste företrädare bör rikshemvärnschefen lyda direkt under myndighetsledningen.

Arbetet med att anpassa Högkvarterets organisation till den förändrade Försvarmakten kommer att fortsätta.

Skälen för regeringens bedömning: Genom prop. 1997/98:83 informerade regeringen riksdagen om huvuddragen i den organisation för Försvarmaktens högkvarter som gäller sedan den 1 juli 1998. I korthet är Högkvarteret organiserat enligt följande. Under myndighetsledningen, med överbefälhavaren och ställföreträdande överbefälhavaren, är Högkvarteret indelat i tre linjeenheter och två stabsenheter. Linje-enheterna är operationsledningen, krigsförbandsledningen och grundorganisationsledningen. Stabsenheterna är planeringsstaben och personalstaben. Utöver dessa enheter finns inom Högkvarteret Försvarmaktens säkerhets-

inspektion, militära underrättelse- och säkerhetstjänsten samt fristående avdelningar för bl.a. samordning, juridik och administration.

Regeringen har i prop. 1999/2000:30 föreslagit riksdagen förändringar i Försvarmaktens organisation. Härutöver redovisar regeringen tidigare i föreliggande proposition ytterligare förändringar. Förändringarna kommer att påverka Högkvarteret, dess organisation och arbetsätt. Regeringen vill därför översiktligt informera riksdagen om kommande förändringar inom Högkvarteret.

Genom att det militära ledningssystemet reformeras i grunden och att Operativa insatsledningen inrättas, kommer Försvarmaktens struktur att förändras på ett markant sätt.

Operativa insatsledningen bildas av bl.a. delar av Högkvarterets operationsledning. Även de förändringar som redovisats i avsnitten 3.2 och 3.3, dvs. underhålls- och stödfunktionen samt skol- och centrumverksamheten, påverkar Högkvarterets organisation. En betydelsefull förändring härvidlag är att rikshemvärnschefen med stabsfunktioner inordnas i Högkvarteret. Skälet till denna förändring är, som tidigare nämnts, att hemvärdet enligt regeringens förslag i prop. 1999/2000:30 skall organiseras som en del i de nationella skyddsstyrkorna. I det perspektivet är det naturligt att hemvärnsverksamhetens organisatoriska ställning förändras och att verksamheten inordnas i grundorganisationsledningen i Högkvarteret. I sin egenskap av hemvärdets främste företrädare skall rikshemvärnschefen lyda direkt under myndighetsledningen.

Den största och viktigaste förändringen i Högkvarteret är att en ny linjeenhet inrättas, nämligen strategiledningen. Strategiledningen skapas främst av delar av den nuvarande operationsledningen och den nuvarande planeringsstaben. Strategiledningen skall även vara myndighetsledningens inriktnings- och planeringsorgan. Under myndighetsledningen skall denna linjeenhet således svara för uppföljning, prioritering och avvägning. Enheten skall svara för den långsiktiga försvarsplaneringen genom militärstrategisk ledning i vid bemärkelse. Den skall således leda den militärstrategiska planeringen för Försvarmaktens utnyttjande såväl nationellt som internationellt. Enheten skall vidare, under myndighetsledningen, inrikta bl.a. Operativa insatsledningen, förbandsverksamheten och grundorganisationen, insatsorganisationen samt Försvarmaktens förmåga och kompetens. Härutöver skall strategiledningen inrikta militär-distrikten och ansvara för central samordning med övriga totalförsvarsmyndigheter. Bland strategiledningens övriga uppgifter vill regeringen peka på att enheten skall leda arbetet med Försvarmaktens planering och avvägning. Strategiledningen övertar även nuvarande operationsledningens övergripande ansvar för internationella insatser. Enheten skall således bereda ärenden om sådana insatser. Därefter svarar Operativa insatsledningen för att genomföra insatserna. Det är också strategiledningen som skall svara för samordningen gentemot Regeringskansliet.

Enligt regeringen är det angeläget att avvägningsfunktionen stärks i Högkvarteret. Strategiledningen skall ha denna uppgift. Strategiledningen skall därför kunna väga myndighetens samtliga verksamhetsområden mot varandra för att kunna utforma och förorda en ur försvarsmaktsperspektiv optimal avvägning. En annan funktion inom strategiledningen som får

stor betydelse är studieorganisationen. I och med att anpassning är en av grunderna för den nya Försvarmakten ökar kraven på myndighetens studie- och utvecklingsverksamhet.

Regeringen vill härutöver erinra om ytterligare några förändringar inom Högkvarterets organisation som är av betydelse. En särskild funktion för lägespresentation skall inrättas. Operativa insatsledningen skall ansvara för att förse Högkvarteret med erforderligt underlag för presentation. För att tydliggöra ansvaret för skolverksamheten inom Högkvarteret och för att stärka utbildningssamordningen med Förvarshögskolan skall funktionen för skolverksamheten förstärkas.

Avslutningsvis kan framhållas att det övergripande ansvaret för central samverkan med civila myndigheter skall åvila Högkvarteret och således inte Operativa insatsledningen.

För att ytterligare tydliggöra förhållandet mellan Högkvarteret och Operativa insatsledningen vill regeringen i detta sammanhang också informera om Operativa insatsledningens organisation och uppgifter. Operativa insatsledningen skall bestå av fyra delar: en operationsledning samt ett armétaktiskt, ett marintaktiskt och ett flygtaktiskt kommando. I Operativa insatsledningen ingår även funktioner för ledning av helikopterförband, underhållstjänst, sjukvårdstjänst samt informations- och ledningskrigföring. I sammanhanget vill regeringen peka på att sjukvårdsavdelningen ingår i nuvarande operationsledningen i Högkvarteret. Eftersom sjukvårdsavdelningens huvuduppgift är att planera och leda sjukvården inom Försvarmaktens insatsorganisation anser regeringen det vara mest ändamålsenligt att avdelningen inordnas i Operativa insatsledningen.

Operativa insatsledningen skall leda genomförandet av nationella och internationella insatser med Försvarmaktens insatsorganisation. Enheten skall således leda Försvarmaktens insatsorganisation vid försvar mot väpnat angrepp, vid upprätthållande av territoriell integritet, vid internationella fredsfrämjande insatser samt vid den övningsverksamhet som sammanhänger med dessa uppgifter. Operativa insatsledningen skall också kunna ställa resurser till förfogande för stöd till samhället.

Regeringens inriktning är att de förändringar som har redovisats i detta avsnitt skall genomföras samtidigt med övriga förestående förändringar inom Försvarmakten den 1 juli 2000.

Sammanfattningsvis kommer Högkvarteret att bestå av myndighetsledningen, tre linjeenheter, nämligen strategiledningen, krigsförbandsledningen och grundorganisationsledningen, och en stabsenhet, nämligen personalstaben. Utöver dessa enheter finns inom Högkvarteret Försvarmaktens säkerhetsinspektion, militära underrättelse- och säkerhetstjänsten samt fristående avdelningar för bl.a. lägespresentation, samordning, juridik och administration.

Genom de här redovisade förändringarna tas det första steget till att anpassa Försvarmaktens centrala nivå till den förändrade Försvarmakt som följer av regeringens förslag enligt prop. 1999/2000:30. Förändringsarbetet kommer att fortsätta och regeringen avser att informera riksdagen om dessa förändringar i den utsträckning det behövs.

3.5 Verksamhetsledning inom Försvarmakten

Den reformering av det militära ledningssystemet som redovisades i prop. 1999/2000:30 leder till att verksamhetsledningssystemet inom Försvarmakten behöver förändras.

Högkvarteret bör även fortsättningsvis ansvara för verksamhetsledningen. Verksamhetsledningen bör genomföras direkt från Högkvarteret till den verkställande nivån. Operativa insatsledningen bör ansvara för den operativa och taktiska ledningen. Operativa insatsledningen bör dock medverka i verksamhetsledningen och vad avser främst större övningar ha en samordningsroll.

Verksamhetsledningen omfattar inriktning, uppdragsstyrning, uppföljning, korrigerande samt värdering och rapportering av verksamhetens genomförande och resultat mot uppställda mål. Verksamhetsledningen i fred skall utövas av Högkvarteret, med biträde av de taktiska kommandona inom Operativa insatsledningen, och förbanden, skolorna och centrumen.

Regeringen anser att det måste ställas vissa krav på Försvarmaktens system för verksamhetsledning. Några av dessa krav är följande. Ledningen skall utövas inom ramen för en för Försvarmakten gemensam struktur och med tydliga ansvarsförhållanden. Verksamhetsledningen skall därför genomföras i samma struktur som den operativa-taktiska ledningen. Verksamhetsledningen skall vidare bygga på mål- och resultatstyrning med decentralisering och delegering. Slutligen skall genom systemet insatsförband ur grundorganisationens utbildningsförband kunna ställas till operativa och taktiska chefers förfogande.

Regeringen vill också understryka att strukturen för verksamhetsledning på ett ändamålsenligt sätt bör ansluta till riksdagens beslut våren 1998 om förändrad styrning av Försvarmakten m.m. (prop. 1997/98:83, bet. 1997/98:FöU10, rskr. 1997/98:269). En grundläggande fråga i det sammanhanget var att bryta upp den dåvarande försvarsgrensindelningen och styrningen i program för att i stället styra och följa upp Försvarmakten i sex verksamhetsområden. Enligt regeringen är det angeläget att ansvaret för styrning och inriktning av förbandsverksamheten entydigt ligger på Högkvarteret (grundorganisationsledningen). De taktiska kommandona inom Operativa insatsledningen bör medverka i Högkvarterets styrning bl.a. genom att ställa operativa och taktiska krav samt att på uppdrag av Högkvarteret samordna och leda större förbandsövningar på operativ och taktisk nivå. De taktiska kommandona bör däremot inte ansvara för verksamhetsstyrningen. Det skulle i princip leda till att de tidigare försvarsgrenarna återuppstod.

Försvarmaktens verksamhetsledning skall utövas i ett antal olika steg. Huvudprincipen är att alla direktiv m.m. och återredovisningar skall gå direkt mellan Högkvarteret och den lokala genomförandenivån, dvs. förbanden och andra enheter. I ett första steg beslutar Högkvarteret om direktiv för uppdragsförslag. Operativa insatsledningens taktiska kommandon medverkar i det arbetet så att bl.a. de operativa och taktiska kraven beaktas i arbetet. Dessa direktiv går direkt till förbanden. Det

andra steget innebär att förbanden utarbetar uppdragsförslag. Operativa insatsledningen yttrar sig över uppdragsförslagen. I det tredje steget genomför Högkvarteret (grundorganisationsledningen), vid behov med stöd av de taktiska kommandona, dialoger med förbanden. Därefter beslutar Högkvarteret om uppdrag till förbanden. Det fjärde steget, slutligen, är att den genomförda verksamheten återredovisas från förbanden direkt till Högkvarteret.

Regeringen anser att denna reformerade struktur för verksamhetsledning innebär en enhetlig ledningsstruktur inom Försvarmakten med direktiv och order från Högkvarteret direkt till genomförandenivån och på motsvarande sätt med resultatredovisning direkt till Högkvarteret. Genom att Operativa insatsledningens tre taktiska kommandon involveras i arbetet tillförsäkras nödvändig samordning och att operativa och taktiska hänsyn ligger till grund för arbetet. Systemet kommer enligt regeringen att leda till klarare ordergivning, förenklade rutiner och därmed minskad administration.

3.6 Namn- och traditionsfrågor

Regeringens bedömning: För arméstridskrafterna bör regemente användas som samlande benämning på de förband som skall svara för utbildning av armébrigadledningar och mekaniserade förband. Specialtruppslagens kvarvarande förband bör också benämnas regemente. Specialtruppslagens enheter för att bibehålla och utveckla vinterkompetens bör benämnas bataljon.

För marinstridskrafternas sjöstridsförband bör flottilj vara den enhetliga benämningen. Basområde bör benämnas marinbas. För kustartilleriförbanden bör regemente behållas som samlande benämning. Förbanden bör benämnas amfibieregemente.

För helikopterförbanden bör benämningen helikopterbataljon behållas. Enheten för att bibehålla och utveckla vinterkompetens bör benämnas skvadron.

För flygstridskrafterna bör benämningen flottilj behållas.

Militärdistriktet bör benämnas efter riksgeografisk belägenhet. De 29 nya enheterna bör benämnas militärdistriktsgrupper och ges traditionsnamn eller namn efter den geografiska lokaliseringen.

Benämningarna bör införas när regeringen beslutar om ändring av förordningen (1994:642) med instruktion för Försvarmakten med ikraftträdande den 1 juli 2000.

Skälen för regeringens bedömning

Allmänt

I prop. 1999/2000:30 underströk regeringen betydelsen av benämningarna och traditionsfrågorna när det gäller Försvarmaktens grundorganisation (avsnitt 5.4.4). Regeringen pekade på att dessa frågor har en

viktig roll i folkförankringen av det svenska försvaret och att benämningarna därför bör ha ett allmänt stöd. I propositionen anförde regeringen vidare att den, även om det ankommer på regeringen att besluta om benämningar, mot bakgrund av frågans principiella betydelse avsåg att informera riksdagen om frågans vidare behandling. Eftersom det inte då var möjligt att i tillräcklig utsträckning pröva namnfrågorna utreddes de ytterligare genom att regeringen uppdrog åt Försvarsmakten att efter samråd med bl.a. Statens försvarshistoriska museer lämna förslag i saken. I en särskild skrivelse i anslutning till Försvarsmaktens redovisning av detta uppdrag anser Statens försvarshistoriska museer att militärdistriktsgrupperna bör benämnas regemente.

Förändringen av grundorganisationen leder till att ett antal organisationsenheter kommer att läggas ned. Detta innebär i sin tur att en del benämningar kommer att upphöra. Vidare kommer ett antal enheter att inrättas. Det gäller t.ex. hela den nya ledningsorganisationen med 29 militärdistriktsgrupper. Regeringens inriktning när det gäller benämningar är, bl.a. av kostnadsskäl, att åstadkomma så få förändringar som möjligt.

Regeringen redovisar i det följande benämningarna av arméstridskrafterna, marinstridskrafterna, flygstridskrafterna, de försvarsmaktsgemensamma förbanden m.m. och, slutligen, den territoriella ledningen. Om en förbandstyp eller motsvarande inte kommenteras innebär detta att den nuvarande benämningen bibehålls. Avslutningsvis kommer regeringen att beröra traditionsfrågorna. I nästa avsnitt redovisas den framtida grundorganisationens omfattning och därvid samtliga benämningar.

Arméstridskrafternas förband och skolor

Inom arméstridskrafterna skiljs i detta sammanhang mellan utbildningsförband, vissa grundutbildningsbataljoner och skolor. För utbildningsförbanden bör regemente användas som en samlande benämning på de förband som skall svara för utbildning av armébrigadledning och mekaniserade förband. Vidare bör de kvarvarande specialtruppslagsförbanden – som idag benämns kår – likaledes benämnas regemente. Av traditionsskäl bör dock några undantag medges från denna huvudregel. Ett sådant undantag gäller Livregementets husarer i Karlsborg som bör behålla sin nuvarande benämning. Ett annat undantag bör göras för nuvarande Svea livgarde som av militärhistoriska skäl bör behålla gardesbenämningen och benämnas Livgardet.

I prop. 1999/2000:30 föreslår regeringen att endast en organisationsenhet skall bibehållas för varje specialtruppslag. Vidare skall för respektive specialtruppslag finnas en mindre enhet för att bibehålla och utveckla vinterkompetens. Den kvarvarande organisationsenheten bör behålla sin nuvarande benämning med undantag för att suffixet skall vara regemente i stället för kår. När det gäller artilleriet och luftvärnet, där flera organisationsenheter läggs ned inom respektive specialtruppslag, bör emellertid en mer samlande och icke ortsanknuten benämning gälla. När det gäller markstridsförbanden kan regeringen avslutningsvis erinra om

att begreppet brigad försvinner från benämningarna eftersom förbanden inte längre skall vara kaderorganiserade krigsförband.

De enheter som skall finnas i Norrland för att bibehålla och utveckla specialtruppernas vinterkompetens bör benämnas bataljoner.

I fråga om skolverksamheten anser regeringen att organisationsenheterna bör behålla nuvarande benämningar. Den nya organisationsenheten för hemvärnsutbildning bör, som redovisats i avsnitt 3.3, benämnas Hemvärnets stridsskola.

Marinstridskrafternas förband och skolor

Regeringen anser att sjöstridsförbanden bör ges enhetliga benämningar. Det är enligt regeringens mening mest ändamålsenligt att genomgående benämna dem flottilj.

Kustartilleriförbanden bör behålla den samlande benämningen regemente. Verksamheten inom förbanden får i framtiden emellertid en något annan inriktning än hittills. För att namnen bättre skall spegla verksamhetens art bör dessa förband därför benämnas amfibieregemente. Härutöver bör benämningen av vapenslaget kustartilleriet ändras till amfibiekåren.

Baserna för sjöstridsförbanden bör benämnas marinbaser.

Marinstridskrafternas skolor bör liksom arméstridskrafternas benämnas stridsskolor, t.ex. Amfibiestridsskolan. Örlogsskolorna i Haninge/Berga och Karlskrona bör dock behålla sin benämning.

Flygstridskrafternas förband

För flygflottiljerna bör flottiljebegreppet behållas.

Försvarsmaktsgemensamma förband, m.m.

Inom helikopterverksamheten bör Helikopterflottiljen och de kvarvarande helikopterbataljonerna behålla sina benämningar. Den mindre enheten för helikopterverksamhet i Norrland bör benämnas skvadron.

Regeringen har i avsnitt 3.3 redovisat att Totalförsvarets skyddsskola bör benämnas Totalförsvarets skyddscentrum. Genom den ändrade benämningen speglas enhetens centrumfunktion och verksamhetens art på ett ändamålsenligt sätt. I samma avsnitt har regeringen redovisat att Försvarets internationella kommando fortsättningsvis bör vara ett centrum och därför benämnas Försvarets centrum för internationell utbildningsverksamhet. De övriga kvarvarande försvarsmaktsgemensamma skolorna och centrumen bör behålla sina nuvarande benämningar.

I fråga om underhållsförbanden gäller att nuvarande benämningar bör behållas intill dess att underhållsorganisationen förändras och dessa organisationsenheter läggs ned (se avsnitt 3.2).

Territoriell ledning

Enligt regeringens förslag i prop. 1999/2000:30 skall hela den nuvarande ledningsorganisationen läggas ned den 30 juni 2000. Den 1 juli 2000 skall en ny ledningsorganisation inrättas. Detta innebär nya benämningar på ett stort antal enheter.

Militärdistriktsstaberna bör enligt regeringen benämnas militärdistrikt och i övrigt ha sin benämningsmässiga grund i den riksgeografiska belägenheten.

Regeringen kommer att inrätta 29 militärdistriktsgrupper. I prop. 1999/2000:30 kallades dessa enheter militärdistriktsenheter. Huvudprincipen är att dessa enheter skall benämnas med traditionsnamn som prefix. Genom att bl.a. flera av de nuvarande brigadförbanden läggs ned riskerar traditionsrika benämningar, ofta med landskapsanknytning, att gå förlorade. Regeringen anser att det är betydelsefullt att sådana landskapsbenämningar så långt möjligt kan behållas, bl.a. därför att de levandegör en långvarig och värdefull militär tradition i bygden. I den mån ett sådant traditionsnamn saknas skall enheten benämnas efter den ort i vilken enheten är lokaliserad.

När det gäller suffixet i enheternas benämning, dvs. vilket samlande begrepp som skall användas, har regeringen övervägt flera alternativ. Ett av dessa alternativ är regemente. Regeringen finner att skäl kan tala för en sådan begreppsbenämning, bl.a. traditionsskäl. Ett flertal av de svenska arméförbanden har en månghundraårig historia som i sin tur har levt vidare genom landskapsregementsnamnen. På senare tid har, även om det egentliga regementet har lagts ned, regementsnamnet kunnat leva vidare genom att försvarsområdesfunktionen fått överta namnet.

Som regeringen har anfört ovan skall begreppet regemente användas som samlande benämning på bl.a. de förband som skall svara för utbildning av mekaniserade förband. Regeringen anser också att även om det finns skäl för att använda regemente som suffix för de nya enheterna, talar de övervägande skälen för att använda något annat begrepp. Regeringen anser således att förbandens benämningar principiellt skall ge besked om verksamhetens karaktär och omfattning. Den allmänna uppfattningen om regemente är ett ställe för utbildning av värnpliktiga med kaserner, matsal, förråd och övningsområde m.m. Regeringen anser i detta perspektiv att en regementsbenämning av militärdistriktsgrupperna är mindre lämplig. Regeringen vill vidare framhålla att de aktuella enheterna är en del av militärdistriktet. Enligt regeringens mening vore det mindre lämpligt att ett antal regementen ingår i ett militärdistrikt. Mot att använda regementsbegreppet talar också vissa praktiska omständigheter. Används regementsbegreppet kommer detta att leda till att det i en och samma ort – t.ex. Strängnäs – finns flera regementen med i stort sett samma namn. Regeringen vill också erinra om att Sverige enligt Organisationen för säkerhet och samarbete i Europas (OSSE) Wiendokumentet 1999 är skyldigt att rapportera förband ned till brigad/regemente. Även om det givetvis inte är avsikten att i sak rapportera dessa delar av militärdistriktet är det enligt regeringen olämpligt att skapa oreda i denna angelägna

säkerhetsskapande institution genom att använda en regementsbenämning.

Regeringen anser sammanfattningsvis således att regemente inte bör användas som suffix. En mer ändamålsenlig benämning är i stället grupp. De 29 enheterna bör därför benämnas militärdistriktsgrupper. Detta begrepp speglar på ett naturligt sätt enheternas inriktning och arten av deras verksamhet, nämligen att ha samverkansuppgifter med t.ex. kommunerna och att svara för stöd till de frivilliga försvarsorganisationerna och utbildning av hemvärnet.

Benämningarna bör införas när regeringen beslutar om ändring av förordningen (1994:642) med instruktion för Försvarsmakten med ikraftträdande den 1 juli 2000. Benämningarna skall därför dessförinnan betraktas som preliminära.

Avslutningsvis vill regeringen behandla traditionsfrågorna. I och med att ett antal förband kommer att läggas ned är det angeläget att de nedlagda förbandens traditioner förs vidare på ett lämpligt sätt. Regeringen anser att traditionsvården bör ägnas stor uppmärksamhet eftersom dessa frågor är av betydelse för såväl de anställda inom Försvarsmakten som allmänheten. Försvarsmakten bör i samverkan med Statens försvarshistoriska museer bestämma hur traditionerna från nedlagda förband m.m. skall föras vidare.

3.7 Grundorganisationens omfattning

För att ge riksdagen en samlad bild av hela Försvarsmaktens grundorganisation redovisas i det följande utöver de organisationsenheter om vilka riksdagen beslutar också de organisationsenheter och andra enheter som regeringen beslutar om.

I de föregående avsnitten har regeringen redovisat förslag som innebär förändringar inom Försvarsmaktens grundorganisation. Det bör vara en uppgift för regeringen att besluta om organisationsenheternas benämningar. Utöver den del av grundorganisationen som riksdagen beslutar om finns ett antal organisationsenheter och andra enheter som regeringen beslutar om. Regeringen har tidigare i denna proposition redovisat sin inriktning i dessa delar.

Regeringen bedömer att merparten av de grundorganisatoriska förändringarna i och med dessa beslut är slutförda. Regeringen anser därför att det är lämpligt att nu informera riksdagen om Försvarsmaktens samlade grundorganisation, alltså även den del som regeringen beslutar om.

Med de förslag regeringen redovisat i prop. 1999/2000:30 och i föreliggande proposition, tillsammans med de enheter som regeringen beslutar om, kommer följande organisationsenheter m.m. att ingå i Försvarsmaktens grundorganisation

Ledning

a) Organisationsenheter som riksdagen beslutar om

Högkvarteret	Stockholm
Operativa insatsledningen	–
Södra militärdistriktet	Göteborg
Mellersta militärdistriktet	Strängnäs
Norra militärdistriktet	Boden
Gotlands militärdistrikt	Gotland/Visby

b) Enheter som regeringen beslutar om

Inom enskilda organisationsenheter ingår enheter enligt följande

Operativa insatsledningen	Försvarets krigsspelsfunktion
---------------------------	-------------------------------

I de fyra militärdistrikten ingår militärdistriktsgrupper enligt följande

Södra militärdistriktet

Södra skånska gruppen	Lund/Revinge
Skånska dragongruppen	Hässleholm
Hallandsgruppen	Halmstad
Kalmargruppen	Kalmar
Kronobergsgruppen	Växjö
Norra Smålandsgruppen	Eksjö
Blekingegruppen	Karlskrona
Göteborgsgruppen	Göteborg
Bohus-Dalsgruppen	Uddevalla/Skredsvik
Älvsborgsgruppen	Borås
Skaraborgsgruppen	Skövde

Mellersta militärdistriktet

Livgrenadjärgruppen	Linköping
Värmlandsgruppen	Kristinehamn
Västmanlandsgruppen	Västerås
Livregementets grenadjärgrupp	Örebro
Södermanlandsgruppen	Strängnäs
Södertörnsgruppen	Haninge
Livgardesgruppen	Upplands-Bro/Kungsängen
Upplandsgruppen	Uppsala
Dalagruppen	Falun
Gävleborgsgruppen	Gävle

Norra militärdistriktet

Västernorrlandsgruppen

Härnösandsgruppen

Jämtlandsgruppen

Västerbottensgruppen

Norrbottensgruppen

Norrbottens gränsjägargrupp

Lapplandsjägargruppen

Sollefteå

Härnösand

Östersund

Umeå

Boden

Kalix

Kiruna

Gotlands militärdistrikt

Gotlandsgruppen

Gotland/Visby

Förband

a) Organisationsenheter som riksdagen beslutar om

Södra skånska regementet	Lund/Revingehed
Skaraborgs regemente	Skövde
Livregementets husarer	Karlsborg
Luftvärnsregementet	Halmstad
Göta ingenjörregemente	Eksjö
Göta trängregemente	Skövde
Tredje ytstridsflottiljen	Karlskrona
Älvsborgs amfibieregemente	Göteborg
Skaraborgs flygflottilj	Lidköping/Såtenäs
Blekinge flygflottilj	Ronneby/Kallinge
Livgardet	Upplands-Bro/Kungsängen
Södermanlands regemente	Strängnäs
Artilleriregementet	Kristinehamn
Upplands regemente	Enköping
Andra ytstridsflottiljen	Haninge/Berga
Första ubåtsflottiljen	Haninge/Berga och Karlskrona
Fjärde minkrigsflottiljen	Haninge/Berga och Karlskrona
Vaxholms amfibieregemente	Vaxholm
Upplands flygflottilj	Uppsala
Försvarsmaktens helikopterflottilj	Linköping/Malmen
Svea helikopterbataljon	Haninge/Berga
Östgöta helikopterbataljon	Linköping/Malmen
Jämtlands fältjägarregemente	Östersund
Norrbottnens regemente	Boden
Norrlands dragonregemente	Arvidsjaur
Jämtlands flygflottilj	Östersund
Norrbottnens flygflottilj	Luleå
Gotlands regemente	Gotland/Visby

b) Organisationsenheter och andra enheter som regeringen beslutar om

Syd kustens marinbas	Karlskrona
Ostkustens marinbas	Haninge/Berga

Inom enskilda organisationsenheter finns enheter enligt följande

Norrbottnens regemente	Norrlands artilleribataljon, Boden Norrlands luftvärnsbataljon, Boden Norrlands ingenjörbataljon, Boden Norrlands signalbataljon, Boden
Jämtlands fältjägarregemente	Norrlands trängbataljon, Östersund

Försvarsmaktens helikopterflottilj Norrlands helikopterskvadron,
Boden

Skolor och centrum, m.m.

a) Organisationsenheter som riksdagen beslutar om

Försvarsmaktens underhållstjänst och stödverksamhet	(lokaliseringen utreds)
Militärhögskolan Halmstad	Halmstad
Militärhögskolan Karlberg	Solna
Militärhögskolan Östersund	Östersund

b) Organisationsenheter och andra enheter som regeringen beslutar om

Totalförsvarets skyddscentrum	Umeå
Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum	Eksjö
Försvarsmaktens centrum för internationell utbildningsverksamhet	Upplands-Bro/Kungsängen
Försvarsmaktens sjukvårdscentrum	Hammarö
Försvarsmusikcentrum	Strängnäs
Försvarsmaktens Halmstadsskolor	Halmstad
Försvarsmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum	Uppsala
Försvarsmaktens rekryteringscentrum	Stockholm
Redovisningsavdelning Bergslagen	Örebro
Markstridsskolan	Skövde/Motala/Boden
Arméns tekniska skola	Östersund
Hemvärnets stridsskola	Salem
Örlogsskolorna	Haninge/Berga och Karlskrona
Flygmedicincentrum	Stockholm

Inom enskilda organisationsenheter finns enheter enligt följande

Försvarsmaktens Halmstadsskolor	Försvarsmaktens bas- och underhållsskola Informations teknologi- skolan Flygtekniska skolan Flygtrafiktjänstskolan Väderskolan
Försvarsmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum	Tolkskolan
Arméns tekniska skola	Motorskolan
Artilleriregementet	Artilleriets stridsskola
Luftvärnsregementet	Luftvärnets stridsskola
Göta ingenjörregemente	Fältarbetskolan

Upplands regemente	Ledningsskolan
Vaxholms amfibieregemente	Totalförsvarets signalskyddsskola
Upplands flygflottilj	Amfibiestridsskolan
	Flygvapnets stridslednings- och luftbevakningsskola
	Flygvapnets flygbefälsskola
	Flygskolan

3.8 Vissa ekonomiska frågor

Regeringens förslag och bedömningar i föreliggande proposition har sin grund i prop. 1999/2000:30 som riksdagen förväntas fatta beslut om inom kort. Regeringen konkretiserar nu förslagen inom några områden. Avseende skolor och centrum beräknas inga avgörande skillnader uppstå jämfört med Försvarmaktens underlag den 19 maj 1999. Den successiva anpassningen av underhålls- och stödorganisationen medför att den materiella avvecklingen och förnödenhetsavvecklingen kan genomföras.

4 Sammanslagning av Försvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten

Regeringens förslag: Försvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten skall läggas ned den 31 december 2000. En ny myndighet för försvarsforskning skall inrättas den 1 januari 2001.

Regeringens bedömning: En organisationskommitté för den nya myndigheten bör tillsättas omgående.

Utredarens förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Utredaren konstaterar att Försvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten bedriver försvarsforskning med olika inriktning och att myndigheterna inom några förhållandevis begränsade områden har likartade kompetenser. Utredaren bedömer att på längre sikt kan emellertid synergieffekter uppkomma genom samordning av likartade verksamheter inom ramen för en gemensam myndighet medan närtida rationaliseringsvinster var små.

Vidare framhåller utredaren att en integration mellan myndigheterna kan skapa bättre förutsättningar på sikt att vidmakthålla och utveckla totalförsvarsforskningen som en internationellt och vetenskapligt högstående verksamhet.

Utredaren bedömer att lämplig ledningsform för en sammanslagen myndighet bestående av Försvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten är en styrelse med fullt ansvar för verksamheten.

Remissinstanserna: *Försvarmakten, Försvarets materielverk och Försvarets forskningsanstalt* är positiva till en sammanslagning medan *Flygtekniska försöksanstalten* anser att kommande utredningar bör avvaktas.

Remissmötet

Ställningstagandet från remissinstanserna föranledde Förvarsdepartementet att kalla till ett remissmöte som genomfördes den 17 december 1999. Vid detta framhölls att gemensam ledning för de båda organisationerna krävs för att tillgodose nya krav på forskning och teknikförsörjning. Vidare framkom att

- det är möjligt att först utreda försvarsforskningens inriktning och precisera nya krav inom beställande myndigheter och därefter anpassa organisation och processer. Ett modernare sätt är dock att anpassa strukturer och processer parallellt med att nya krav på forskning och beställningssystem utvecklas. Detta kräver gemensam ledning för dagens båda organisationer,
- regeringen bör beakta den oro som personalen på Flygtekniska försöksanstalten upplever. Om denna oro inte beaktas, är risken betydande att viktig kompetens försvinner från försvarssektorn. Vid ett principbeslut om sammanslagning bör integrationsarbetet starta omedelbart,
- även om inte den gemensamma ledningen direkt kan utnämnas bör det praktiska arbetet med en sammanslagning börja så snart regeringen uttalar sig för en sådan.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Det framtida totalförsvarets behov av forskning och teknikutveckling kan främst tillgodoses genom en organisation med förmåga att dels överföra kunskap inom nationell och internationell forskning och utveckling till totalförsvarets behov, dels att inom smalare nischer besitta egen spetskompetens. Totalförsvarets båda forskningsorganisationer har för detta ändamål samma roll. De måste kunna repliera på varandras kompetenser och i gemensamma projekt presentera nya tekniska lösningar där skilda kompetensområden i högre grad än vad som varit fallet tidigare är inbördes beroende.

Omvärldens förändring kräver anpassning men skapar också ökade möjligheter till internationell samverkan såväl inom industrin som inom forskningen. För de behov som finns inom totalförsvarsområdet är den internationella samverkan inte ett mål i sig utan ett medel för att uppnå de syften och erhålla den kompetens som vårt framtida försvar behöver.

Totalförsvarets möjlighet att tillgodogöra sig forskningskunskap och omvandla den till praktiska tillämpningar utgör en viktig grund i förmågan till anpassning.

I framtiden får vapenbärande plattformar relativt sett mindre betydelse medan betydelsen av systemtänkande och ledningsförmåga ökar. I framtiden kommer kravet på anpassning att medföra krav på ett flertal alternativa tekniska lösningar för olika taktiska och strategiska behov. De nya förhållandena ställer nya krav på upphandlingsförmåga, systemkompetens och adaptivitet i nära anslutning till den forskning som kan se de nya möjligheterna och som förstår kraven. Denna forskningskompetens skall kunna överbrygga en rad olika forskningsområden för att i tvärvetenskapliga projekt lyfta fram försvarsspecifika och flexibla lösningar. Synergier kan vinnas inom systeminriktade områden som kräver kompetenser från ett brett spektrum av discipliner. Ett område som berörs av detta är exempelvis obemannade farkoster där kompetensområden som idag är uppdelade mellan Försvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten såsom telekrigsteknik, människa-systeminteraktion och aerodynamik är inbördes beroende.

Det finns även vissa synergier på teknisk nivå, där angränsande kompetensområden skulle kunna bli tillräckligt stora och samtidigt bredda sina tillämpningsområden.

Det är nödvändigt att skapa förutsättningar för att möta de framtida behoven inom försvaret genom att utforma en struktur som förmår att tillgodose framtida behov av samverkande kompetenser, vilket kan leda till synergier som idag inte helt kan förutses.

Regeringen delar i huvudsak utredarens bedömning att myndigheterna inom några förhållandevis begränsade områden har likartade kompetenser men att synergieffekter kan uppkomma på längre sikt. Regeringen bedömer dock att de viktigaste synergieffekterna på längre sikt ligger i att skapa förutsättningar att driva tvärvetenskapliga och systemövergripande projekt samt att vissa rationaliseringsvinster kan uppnås redan i närtid.

Sammanfattningsvis kan en sammanslagning innebära följande generella synergier:

- en effektivare och mer komplett myndighet avseende försvarsinriktad forskning och utveckling,
- bättre förutsättningar att leda forskning och att utveckla forskningskompetens för tvärvetenskapliga projekt på övergripande systemnivåer,
- en förenklad styrning av s. k. kompetensnätverk,
- ett utvidgat gemensamt internationellt kontaktnät,
- en attraktivare och tydligare partner i internationellt forsknings-samarbete inom tvärvetenskapliga projekt,
- kompetensgrupper och kompetensområden inom en sammanslagen myndighet har större möjlighet att uppnå tillräcklig volym.

Regeringen beslutar senare denna dag om direktiv för en översyn av forskning och utveckling inom totalförsvaret. En sammanslagning av Försvarets forskningsanstalt och Flygtekniska försöksanstalten påverkar inte förutsättningarna för denna översyn eftersom översynen främst avser

behov och inriktning av forskning och utveckling, inte hur forskningen skall organiseras.

Regeringen bedömer sammanfattningsvis att en sammanslagning av de båda myndigheterna skapar organisatoriska förutsättningar, och väsentligt förbättrar förmågan, att möta försvarets framtida behov av forskning och teknikutveckling. Sammanslagningen bör ske genom att de båda myndigheterna läggs ned och en ny myndighet inrättas. Regeringen bör besluta om den nya myndighetens namn.

Regeringen bedömer slutligen att en organisationskommitté för den nya myndigheten bör tillsättas omgående.

Försvarsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 2000

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Freivalds, Thalén, Winberg, Lindh, von Sydow, Klingvall, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lövdén, Ringholm

Föredragande: statsrådet von Sydow

Regeringen beslutar proposition 1999/2000:97 Vissa organisatoriska frågor inom Försvarsmakten, m.m.